

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie   Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd   Sprekend verleden

...het is de Heere!... (Johannes 21:7b)

Er heerst in onze gereformeerde gezindte nogal wat onrust. Allerlei ontwikkelingen op politiek en maatschappelijk gebied zijn daar debet aan. Want de ruimte om naar Schrift en Belijdenis te leven wordt al kleiner. Met name D66 wil alles wat christelijk is uit het maatschappelijke leven bannen. En alleen nog maar dat geloof gedogen, dat zwijgt. En als het zo doorgaat, dan zal de liberale geest van deze tijd, die zogenaamd voor vrijheid en gelijkheid is, alles en iedereen die daar op grond van de Schrift niet in mee kan, opzij gaan zetten.

En nu lezen we in psalm 99: *God de HEER regeert!* Maar als we alle ontwikkelingen zo gadeslaan. Waar is dat dan te zien? Waar is het te zien dat God regeert? In de ziekenhuizen? Waar het gehandicapte leven en het ongeboren leven en het bejaarde en gebrekkige leven soms wordt gedood? Waar is het te zien in de rechtszalen? Waar de leugen en het onrecht nogal eens het laatste woord hebben. Op de beurzen en de banken waar vaak hebzucht en materialisme de dienst uitmaken? In de politiek, waar alles lijkt te gaan om macht en eer? En toch: God de HEERE regeert. Om dat na te kunnen zeggen, heb je wel geloofsogen nodig.

Die hadden de discipelen ook nodig, toen ze bij de zee van Tiberias allemaal dingen meemaakten die ze niet konden verklaren. De discipelen zijn na de opstanding van de Heere Jezus op Zijn bevel naar Galilea gegaan, totdat Hij Zich aan hen zou openbaren. Maar dat duurde kennelijk even, want Petrus zei: *'Ik ga vissen'*. En de anderen gingen mee. En je hoefde niet te vertellen waar ze moesten vissen en wanneer ze moesten vissen en hoe ze dat moesten doen, want dat waren ze natuurlijk nog lang niet verleerd. En ze gooiden de netten uit zoals altijd. En ze voeren wat heen en weer en wachtten een poosje. Maar toen ze het net optrokken, zat er niets in. En dat ging zo de hele nacht door.

Wat was hier aan de hand? Was er helemaal geen vis meer in de zee van Tiberias? Waren ze het dan toch verleerd? Nee, dat was het allemaal niet. Ze wisten het nog goed genoeg en er was ook vis genoeg. Maar de Heere Jezus wilde hen iets leren. Met het oog op de opdracht die Hij opnieuw zou gaan geven. *Ik zal u vissers der mensen maken*. Hij wilde hen leren dat ze dat nooit in eigen kracht konden doen. Om ze te leren dat Hij – en Hij alleen! – mensen kan bekeren. Daarom hield de Heere Jezus die vissen uit de netten. Ja, want Hij is de Héére. De Kurios! Die alle macht heeft in hemel en op aarde. Het was God die voor Jona een grote vis beschikte. En het was diezelfde

God die tegen de vissen in de zee van Tiberias zei, dat ze niet in dat net mochten zwemmen. En dat is tegelijkertijd al het eerste wonder in deze geschiedenis.

Het volle net is een wonder. Maar het lege net zo goed. Want dat had de Heere Jezus nodig. Om plaats te gaan maken voor Wie Hij is. En daarom liet de Heere Jezus ze eerst vastlopen. En dan kunnen we ook de toepassing maken op het leven. Zou dat allemaal buiten de Heere om gaan? Zou de Heere daar met eerbied gezegd met gebonden handen naar zitten kijken? Ach nee. De tekst zegt: *Het is de Heere!* De Kurios. Hij staat op de oever. Hij zag Zijn discipelen ploeteren. Ja Hij liet ze ploeteren. Opdat ze hun afhankelijkheid zouden gaan inleven.

En misschien zijn wij dat als gereformeerde gezindte wel verleerd. Alles is maar zo gewoon geworden. Onze scholen. En onze verenigingen. En onze instellingen. Verdienen wij ze nog wel? Hebben wij als gereformeerde gezindte wel recht op onze vrijheden? En trouwens is het ook eigenlijk wel naar het Woord om te denken dat we die vrijheden altijd zullen houden? Kunnen we in de Schrift juist niet lezen dat het nog veel moeilijker zal gaan worden? Als we Openbaringen lezen, dan is dit nog maar het begin van de verdrukkingen.

Maar hoe dan ook, één ding blijft staan: *Jezus stond op de oever*. En Hij is *Heere*. Hem is gegeven alle macht in de hemel en op de aarde. Hij heeft de wereld overwonnen. En de werkelijke beslissingen worden niet genomen in Washington, Moskou of Den Haag. En ook niet door Verenigde Naties of een Hoge Raad. Nee, Jezus is Heere.

De vraag is: mogen wij tot Zijn onderdanen behoren? Dat leer je op de wijze van de lege netten. In geestelijk opzicht vangen we immers ook niets. We kunnen uit onszelf niets aandragen en meebrengen waarmee we de Heere kunnen behagen. En die ontdekking is voluit Gods werk. Hij maakt arm, voordat Hij rijk maakt. Hij doodt, voordat Hij leven schenkt. Hij maakt eerst leeg, voordat Hij vol maakt. Opdat wij leren zeggen: *Uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade*.

M.A. Kempeneers

Gekruiste armen

Vindt jij het ook zo moeilijk om te bidden: 'Uw wil geschiede'? Dat gebed wordt wel het moeilijkste uit het Onze Vader genoemd. Natuurlijk, als het ons goed mag gaan, dan kunnen we het wel eens zijn met Gods wil. Maar als je ernstig ziek wordt, of als je moeder door de dood van je wordt weggenomen, of als je verkering uitgaat, bidt je het dan nog zo makkelijk? Nee toch? Want dat wil je toch allemaal niet? En om het dan eens te worden met Gods weg. Dat kost heel wat moeite en verdriet. Ook om er achter te komen waarom en op wat voor manier God dit dan kennelijk wil, of het in ieder geval niet voorkomt. Ook Jakob en Jozef hebben daarin heel wat afgeworsteld.

Jozef neemt zijn beide zonen en hij zet hen op hun plaats om gezegend te worden. Manasse bij Jakobs rechterhand en Efraïm bij Jakobs linkerhand. Zo hoort het, denkt Jozef. De oudste rechts, de jongste links. Zodat de rechterhand van Jakob op Manasse zal liggen en de grootste zegen voor hem zal zijn. Maar nee, Jakob doet het anders. Hij kruist zijn armen en hij legt zijn rechterhand op Efraïm. Jozef probeert zijn vader daar van af te brengen en hij zegt in vers 18 ... *Niet alzo, mijn vader! want deze is de eerstgeborene; leg uw rechterhand op zijn hoofd.* Maar Jakob zegt: *ik weet het mijn zoon, ik weet het.* Het is geen vergissing, maar leiding van de Heere. En Jakob wil zich gewillig aan die leiding onderwerpen. Uit zichzelf zou hij ook net als Jozef gedacht hebben dat Manasse de grootste zegen zou moeten krijgen. Maar hier is geen vergissing van zijn blinde ogen, maar hier worden zijn zielsogen door Gods Geest geopend en hij volgt de aanwijzingen van God.

Zo vaak in zijn leven is dat anders geweest. Telkens was Jakob met zijn eigen wil en inzicht tegen God ingegaan. In het kopen van het eerstgeboorte recht, in het bedriegen van vader Izak, bij het huwelijk van zijn vrouwen, bij het voortrekken van Jozef, bij het thuishouden van Benjamin enzovoorts. Elke keer weer kwam Jakob erachter dat zijn weg hem in ellende en moeilijkheid bracht.

En elke keer weer moest hij weer leren om zich aan de Heere te onderwerpen.

En Jakob heeft het geleerd. Nu hij gaat sterven, laat hij zich leiden door de vrijmachtige God. Zijn gedachten zijn hoger dan Jakobs gedachten. Zijn wegen zijn hoger dan Jakobs wegen. God geeft in zijn ziel aanwijzingen in de manier waarop Jakob zijn kleinzonen moet zegenen. En door het geloof heeft Jakob geluisterd. Tegen alle gewoonten in, tegen zijn eigen wensen in, en ook tegen Jozefs wensen in.

Jakobs sterfbed is een praktische illustratie van de derde bede uit het onze Vader. *Uw wil geschiede.* De Catechismus geeft daarbij de volgende diepe uitleg: *Dat is, geef dat wij en alle mensen onze eigen wil verzaken en uw wil, die alleen goed is, zonder enig tegenspreken gehoorzaam zijn.*

Met gekruiste armen is het alsof Jakob zijn eigen wil en zijn eigen wensen kruisigt. Jakob heeft zijn eigen boze wil leren kennen. Jakob heeft gezien dat zijn eigen wil verdorven en verkeerd is. Jakob heeft zich als zondaar voor God leren kennen

En waar dat gebeurt, wordt ons boze bestaan tot smart. Dan wordt de boze wil gebroken, en dan kun je het niet meer volhouden tegen God. Maar dan ga je leren buigen onder Gods wil, en ga je je eigen wil leren opgeven. En dan leer je vragen: *Heere wat wilt Gij dat ik doen zal?*

Jakob mag door het geloof Gods wil gehoorzaam zijn. *Want Uw wil is altoos wijs en goed, 't is majesteit al wat gij doet.* Volkomen tevreden en verenigd met Gods wil en weg.

De gekruiste armen van Jakob hebben alles te maken met de gekruisigde armen van de Heere Jezus. Toen Hij de avond voor Zijn lijden in Gethsémané in gebed ging, bad Hij: *'...doch niet Mijn wil, maar Uw wil geschiede'.* Als Jakob zijn armen kruist, dan kruisigt hij zijn eigen gedachten, zijn eigen wil, en ook die van Jozef. En zelfs zijn lievelingszoon kon hem niet afbrengen van het geven van de grootste zegen aan Efraïm.

M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

*Genesis 48:14
Maar Israël strekte zijn rechterhand uit en legde ze op het hoofd van Efraïm, hoewel hij de minste was, en zijn linkerhand op het hoofd van Manasse; hij bestuurde zijn handen verstandig, want Manasse was de eerstgeborene.*

Kan een mens, een persoon zonder genade, zonder wedergeboorte echt geloven? Die vraag is niet oud, die vraag behoort niet tot het verleden. Wie in het kerkelijk leven al een aantal jaren mee mag gaan, heeft reacties op die vraag gehoord. Verschillend. Misschien heeft u ook wel felle discussies aangehoord of gelezen. Naar men zegt is het te begrijpen, want er zijn teksten of woorden die niet met elkaar in overeenstemming zijn. Men durft het niet te zeggen dat er tegenstrijdigheid is, maar in de gedachtewereld leeft het wel. Een kenner van het kerkelijk leven komt het één en ander tegen. De één zegt: er staat geloven, dus men kan en mag geloven. Anders was er niet de oproep tot geloven. Indringend is in het Woord de oproep, de aansporing tot bekering, tot geloof. De Heere doet het Zelf of laat het doen door Zijn dienaren. Welk een getuigenis deed Elia horen op de berg Karmel tot Israël. Hoe lang hinkt gij op twee gedachten? Zo de Heere God is, volgt Hem na en zo het Baäl is volgt hem na. (1 Kon. 18:2v). In Jeremia 4:4 lezen we: Besnijdt u de Heere en doet weg de voorhuiden van uw harten. In Ezechiël 18: 31v zegt de Heere: Werpt van u weg al uw overtredingen waardoor gij overtreden hebt en maakt u een nieuw hart en een nieuwe geest, want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls? Want Ik heb geen lust aan de dood van de stervenden, spreekt de Heere, Heere, daarom bekeert u en leeft. Wat de Heere Jezus tot de rijke jongeling sprak, geldt ook ons. Zo gij wilt volmaakt zijn, ga heen, verkoop wat gij hebt en geeft het de armen en gij zult een schat hebben in de hemel en kom herwaarts, volg mij. Matth. 19:21. Paulus en Silas zeiden tot de

Een Woord van Boven, een reactie van beneden

stokbewaarder: Geloof in de Heere Jezus Christus en gij zult zalig worden, gij en uw huis. Hand. 16:31. In Efeze 5:14 klinkt het bevel: Ontwaakt gij die slaapt en staat op uit de doden en Christus zal over u lichten. Welk een woord met een verzekering. In de belijdenis, Dordtse Leerregels, staat in hoofdstuk 2 paragraaf 5: Het Evangelie van de genade Gods moet gepredikt worden met het bevel van bekering en geloof. Nu zijn dit zeker woorden, zelfs getuigenissen, die tot ons komen onder het lezen of preken bijzonder. Nu dient wel door ons nagegaan te worden waarom deze woorden, deze getuigenissen tot ons komen. Samenvattend: waarom wordt gewezen op zonde en genade. Genade dat spreekt van komen en het doen. Want God wijst ons erop. Een aandachtige luisteraar of lezer zou willen opmerken: maar hoe is het met de staat van de mens. Wat zegt het Woord van elk mens. Niemand uitgesloten. Het gebeuren in Genesis 3 beschreven, behoort niet tot het verleden. In Genesis 3 wordt gewezen op de straf van ongehoorzaamheid, namelijk de dood sterven. Ook voor ons geldt dat de bezoldiging der zonde, het loon op de zonde, de dood is. We zijn de dood onderworpen. Naar de Schrift zelfs de drievoudige dood. De geestelijke, de tijdelijke en de eeuwige dood. In het Oude Testament wordt duidelijk op het zondebeeld van de mens gewezen. Kernachtig zelfs in de Psalmen 14 en 53. Gaat het over het Nieuwe Testament, dan dienen we te luisteren naar Jezus' getuigenis. Jezus wijst overduidelijk op de staat en het leven van de mens van huis uit. Wat Paulus in de Romeinenbrief heeft geschreven is geen opwelling of slechts aanleiding van een gebeuren, maar een ontzaggelijke werkelijkheid, waarbij alle mensen, welke nationaliteit zij ook hebben, betrokken zijn. Paulus rekent zichzelf er bij. Rom. 3:9-20. Opvallend is dat de gegeven werkelijkheid ontleend is

aan de Psalmen. Het zijn citaten uit de Psalmen 14 en 53. Laten we niet voorbij zien wat Paulus in Romeinen 8 schrijft over het vlees. Het zijn in het vlees, het leven naar het vlees en de werken van het vlees. Wat er staat in Efeze 2 over de werkelijkheid van de mens raakt ons allen. We dienen er acht op te geven tot wie Paulus dit schrijft. (Ef. 2:1-10). Weer met insluiting van zichzelf. Het onderwijs gegeven in het Woord, raakt bijzonder ambtsdragers en zeker de predikanten. We sluiten onszelf toch niet in bij de door ons gevonden woorden in het Woord, maar bij wat de Heere zegt van ons in Zijn Woord. En dat niet om orthodox gereformeerd te zijn, maar omdat ik amen wil zeggen om Gods wil en om Zijn recht. Wie nu door Woord en Geest wordt onderwezen, heeft het juiste zicht op 's Heeren eisen, opwekkingen en eigen verantwoordelijkheid. De heilige God is rechtvaardig met Zijn eisen waarmee Hij tot mij komt. Tot mij die zo verdorven ben, dat ik geheel onbekwaam ben tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Ik ben betrokken bij het bewuste, moedwillige gebeuren in het paradijs en de gevolgen ervan. God de Heere is recht in al Zijn weg en werk. Wie nu daartoe komt, buigt voor het recht van God. Het rechtvaardig oordeel van God over de zonde. Maar er zijn ook smekende ogen. Smekende ogen om de welverdiende straf te ontgaan en wederom tot genade te komen. De straf heeft niet alleen betrekking op het verleden, maar ook op het heden. Zo ook Wet en Evangelie. De vraag om genade spreekt van het verlangen naar verzoening, en zo naar herstel van gemeenschap met God. Het geestelijk leven begint bij God en eindigt bij God met de zondaar in Christus door de Heilige Geest. Het einde is altijd Psalm 89:8 (berijmd).

M.C. Tanis

En zij vonden de steen afgewenteld van het graf....
Lukas 24:2-12

Wie de Heere Jezus liefheeft kan het niet verdragen dat Hij er niet is. Dan leeft de vraag: Waar is mijn Heere, mijn Heiland? Zo was het met de bruid in het Hooglied die haar Bruidegom kwijt was. Zo was het ook met Petrus, met de vrouwen en met de andere apostelen. Wie opgezocht is door de Heere, zoekt Hem als Hij er niet is. Wie Hem zoekt, zal Hem ook vinden. Dat lezen we duidelijk in Lukas 24. De vrouwen die naar het graf gingen vonden de steen afgewenteld van het graf. God heeft ervoor gezorgd dat die steen afgewenteld was. De steen was weg, de wachters waren weg, er was geen enkele moeilijkheid meer over. De vrouwen gingen het graf binnen. Maar het dode lichaam van Jezus vinden zij niet. Zij werden twijfelmoedig. Niet mismoedig. Zij wisten niet wat zij denken of doen moesten. Twee mannen stonden bij haar in blinkende klederen. Het waren engelen. "Hun aangezicht was blinkend, hun kleed wit om hun heiligheid en heerlijkheid te tonen en om de triomf van hun Heere te tonen. Hun kleed was wit om hun blijdschap en heilige natuur te tonen." De vrouwen werden zeer bevreesd en bogen het aangezicht ter aarde. Ook de herders vreesden met grote vreze in de kerstnacht. De engelen bestraften de vrouwen. 'Wat zoekt gij de Levende bij de doden?' Maar zij zeggen ook tot de vrouwen: 'Hij is hier niet, maar Hij is opgestaan.' Zij worden eraan herinnerd wat de Zaligmaker gezegd heeft aangaande Zijn opstanding ten derden dage. De vrouwen dachten dat de Heere Jezus nog dood was, maar Hij leeft. De vrouwen zochten Jezus Die hun Zaligmaker en Heiland was. Zij zochten Jezus Die gekruisigd was. De engelen wisten dat zij Jezus zochten. De engelen zagen hun liefde en ijver. Het wordt tot de vrouwen gezegd dat Jezus is opgestaan. Zie de plaats waar Hij gelegen heeft. Hij is opgewekt en Hij is opgestaan. Hij had immers macht om het leven af te leggen en ook macht om het weer op Zich te nemen. Uit de opstanding blijkt dat Hij de Zoon van God is. Toen de Heere nog in Galilea was had Hij gezegd dat Hij overgeleverd zou worden in de handen van zondige mensen en gekruisigd zou worden. Dat is waar geworden. Maar Hij had ook gezegd dat Hij ten derden dage zou worden opgewekt. Ook dat is nu vervuld. Christus had de waarheid gesproken over Zijn vernedering, maar ook over Zijn verhoging. De vrouwen herinnerden zich wat Hij gezegd had. Dan krijgen de vrouwen de opdracht de opstanding te gaan melden aan de apostelen in de stad. Ook aan Petrus. Zijn zware zonden hadden Gods liefde niet verbroken. Petrus zou ondervinden dat Jezus de Goede Herder is, Die het verloren schaap niet verloren laat gaan. In het hart van de vrouwen is vrees en blijdschap. Maar zij gaan. Zij lopen naar de stad waar de apostelen zijn. Zij komen bij de apostelen en vertellen van het wonder dat er gebeurd is. De apostelen noemden de woorden van de vrouwen ijdel geklap. De

Zaligmaker is op de eerste dag vijfmaal verschenen. Eerst aan Maria Magdalena. Ten tweede aan de vrouwen die tussen stad en graf heen en weer zijn gegaan. Ten derde aan Petrus. Ten vierde aan de Emmaüsgangers. Onder het breken van het brood maakte hij Zich aan hen bekend. Ten vijfde aan de apostelen zonder Thomas. "Daarna heeft hij Zich nog zesmaal vertoond in de andere 39 dagen." Het laatst is Hij gezien toen Hij vanaf de Olijfberg ten hemel voer.

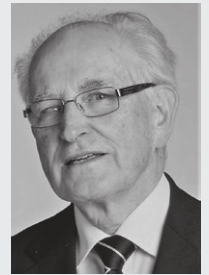
Toepassing. De geschiedenis van de opstanding leert ons dat de Heere al Zijn woorden zal waar maken. De zondaar zal ondervinden dat God al Zijn vloeken voor hem zal waar maken. Gods kinderen zullen ondervinden dat God al Zijn beloften aan hen zal waar maken. Denk niet te snel dat de Heere voor u is opgewekt en dat u door Hem tot heerlijkheid zult opgewekt worden. "Dan moet u geen dode maar een levende zijn." Wanneer ben ik dood in de zonde? Als zondaren uw liefste gezelschap zijn. Doden horen bij doden. U wilt niet bij de zondaren vandaan gaan. U wilt niet van hen gescheiden worden. U wilt bij hen blijven. U vindt de levenden te teer en te godsdienstig, zij letten teveel op alles. U kunt niet met hen overweg. Als u Gods kinderen kwaad kunt doen, dan doet u het. U lastert en bespot hen. In het gezelschap van zondaren voelt u zich thuis. Bent u zo graag bij de doden? Kunt u niet van hen scheiden? Zou u Gods kinderen kwaad willen doen? Behoort u niet tot de doden, maar tot de levenden? Dan bent u opgewekt tot een nieuw leven. Dan bent u graag in het gezelschap van hen die dat nieuwe leven mogen kennen. U wilt u ontfermen over hen die nog dood zijn door de zonden en de misdaden. U wilt liever een bedelaar zijn en Gods gunst kennen dan rijk zijn zonder de gunst des Heeren. U toont met Christus opgewekt te zijn door te zoeken de dingen die van Boven zijn. Als u de doden uit het vuur zou kunnen rukken en de levenden zou kunnen verkwikken, dan zou u het doen. Beproof hoe het met uw hart is gesteld. Gods kinderen voelen de kracht van Christus' opstanding tot rechtvaardigmaking, heiligmaking en heerlijkmaking. "God spreekt u vrij. U zult geheilgd worden. Heel het kleed der zonden zal van u uitgedaan worden." Gods kinderen zullen ondervinden dat er een hemel is en dat hun ziel onsterfelijk is. De goddelozen zullen ook ondervinden dat hun ziel onsterfelijk is en dat er een hel is. U kunt nu nog bekeerd worden. Onbekeerden, u zult aan de linkerzijde van de Rechter gesteld worden op de jongste dag. Kinderen Gods, u zult gesteld worden aan Zijn rechterzijde. U zal gelden wat tijdens uw leven op aarde tot u gezegd is: 'Ik keef en gij zult leven.'

A. van Heteren

THE PASSION

Op diverse plaatsen heeft het zich opnieuw afgespeeld: de dramatisering van het Kruisevangelie. In de Pers hebben we kunnen vernemen dat in Nunspeet, een gemeente met een groot aantal christelijke inwoners, een diepgaande discussie op gang kwam rond dit evenement. Omdat het een modern verschijnsel is dat breed om zich heen grijpt, kan het goed zijn hieraan enkele woorden te wijden.

Het is al niet vreemd meer. In een tijd waarin de kerken leeglopen, neemt de belangstelling voor toneel rond de heilsfeiten toe. In mijn woonplaats werd rond Kerst een tocht georganiseerd, waarin zo ongeveer de weg van de herders naar de kribbe werd nagespeeld. Er komt van alles aan te pas. Balen stro en kudde schapen passen in het decor. Duizenden toeschouwers!

Recent werd met Pasen een soortgelijke manifestatie gehouden. The Passion is daarvan een uitloper. Maar in diverse plaatsen werden ook weer tochten in scene gezet, die de via dolorosa moesten verbeelden.

Deze ontwikkeling is al lang aan de gang. Een preek vanaf een hoge kansel staat ver bij de moderne mens vandaan. Het is voor de postmoderne mens ook bijna onverdraaglijk dat één enkel mens de massa zou moeten vertellen wat waarheid is. Dit is weliswaar een verkeerde voorstelling van de preek, want het is natuurlijk niet zo dat een mens spreekt. We geloven dat de Heere spreekt door de mond van Zijn knechten. Wij zijn echter zo doordrenkt van de gedachte van de autonome mens, dat de waarheid niet meer ligt in de monoloog van de prediking, maar in de dialoog met de gemeente. Hier zal ook een verklaring liggen voor de brede aandacht die er is voor kringwerk, waaraan de voorkeur wordt gegeven boven de kerkdienst.

In een verschijnsel als The Passion merken we dus allereerst op een miskennis van de prediking. Wat in deze tijd breed naar voren komt, is iets van alle tijden. Reeds de apostel moest spreken over de dwaasheid der prediking, welke gesteld wordt tegenover de wijsheid van de wereld. Het viel me op dat de Heere Jezus, als Hij Zijn discipelen rond Pasen de wereld inzendt, het geladen woord "verkondigen" gebruikt. Dit woord is daarom zwaar van inhoud, omdat het spreekt over de positie van een heraut. Hij spreekt namens Zijn Zender, dus: in hem staat de Heere Zelf voor de gemeente. Paulus zegt het zo: wij bidden u van Christuswege, alsof God door ons bade...

Dat geeft het bijzondere karakter aan van de preek. In het Paasevangelie ligt een merkwaardig onderscheid. De vrouwen krijgen ook een opdracht, maar deze luidt: zegt (!) Zijn discipelen (Matth. 28:7; Mark. 16:7). Ook wordt voor de vrouwen het woord "boodschappen" gebruikt. Dat zijn andere woorden dan het ambtelijk geladen woord: verkondigen (kêrussein). Dit onderscheid kan ons ook helpen in de discussie over de vrouw in het ambt.

Onze kerken hebben zich op synodaal niveau beziggehouden met dit verschijnsel (dans en drama). Er loopt vandaan uit ongetwijfeld een verbindingslijn met een voorstelling als The Passion.

Het veelgehoorde argument voor The Passion is, dat er mis-

schien wel mensen daardoor worden getroffen, die dan tot geloof komen. Toch een opmerkelijke gedachte. Als er nu ooit een middel is waardoor mensen tot geloof kunnen komen, dan is het wel de kerk en de prediking. Daarom is dit argument wel erg selectief. Men zal tegenwerpen dat een wereldling niet door een preek, maar wel door een visueel aantrekkelijke voorstelling wordt geraakt. Dit past in het algemeen gedeelde gevoelens dat er aan preken van alles mankeert. Ze zijn niet meer van deze tijd. Het past in het geheel van de degradatie van kerk en verkondiging.

In een stuk als the Passion wordt het verhaal op zich doorgegeven. Ook dit moet overwogen worden. Hier speelt de gedachte dat we "het verhaal" allemaal nog wel willen. Het is ook in de kerken al jarenlang een wens dat vooral het verhaal wordt doorgegeven. Uitleg zonder toelag. Denk aan Nico ter Linden.

Het verhaal willen we zeker, maar dan willen we zelf de toepassing kunnen maken. Dus we willen wel een Bijbel, maar we willen die graag zelf uitleggen. En zeker als het gaat over de lijdensweg van Christus, zijn er tal van uitleggingen mogelijk. Natuurlijk raak ik hiermee een gevoelig punt. Het is waar dat kerk en preek zo maar een verkeerde toepassing kunnen maken. Dienaren des Woords moeten er zich ook voor hoeden om een eigen uitleg te geven. Anderzijds behoeven we ook niet tot in de hemel op te klimmen of in de afgrond neer te dalen, als het gaat om de toepassing van het kruis. Gods Woord geeft meer dan een verhaal, het tekent ook de consequenties. Het kruis heeft te maken met de toorn van God tegen de zonde en met de immens hoge schuld van ons, zondaren. Gods Woord is daar toch duidelijk in. Het kruis vernedert ons, het waarschuwt en maant ons tot geloof en bekering. Dat zijn de dingen die wij, mensen, eigenlijk niet willen. Dat wil het publiek van the Passion niet, dat willen veel kerkgangers ook niet (meer). Daarom ligt de breuk veel dichterbij dan alleen daar waar men de kruisgang letterlijk wil volgen, als was het een goed werk. Het gaat hier dus zuiver om een ander Evangelie, waarvan Paulus vreesde dat het onder de Galaten ingang vond.

Trouwens, die Galaten hadden geen Passion nodig. Hun was Christus en Zijn kruis voor de ogen geschilderd, "onder u gekruist zijnde". Zo werden zij er zelf bij betrokken. Maar door de prediking.

Het blijft een open vraag wat de moderne mens ziet in en beleeft aan het gespeelde Evangelie. Het zal toch dit zijn, wat ieder mens eigen is: een Evangelie naar de mens, zelfs als het gaat over het kruis.

Hoe nodig om door de Geest gevoerd te worden naar de Gekruisigde, Die de kracht Gods tot zaligheid is voor eenieder die gelooft. (1 Korinthe 1 vers 24)

P.Roos

Een evangelische refo!? (7)

Hoe de evangelische invloed de “refo” verandert

Op de tafel van de kerkenraad ...

Op een huisbezoek was de vraag gekomen om op de catechisatie meer ruimte te geven aan onderlinge discussie. Ook wilde men in dit gezin graag meer ethische onderwerpen behandelen, zoals mediagebruik, kledingstijl of de besteding van de zaterdagavond. Tegelijk bleek in datzelfde gezin weinig kennis te zijn van de gereformeerde geloofsleer. Er werd van alles gezegd, wat niet uit de Schrift voortkwam. Het was voor de ouderlingen reden om op de kerkenraad te pleiten voor een steviger inhoud van de catechisatie. Juist te midden van allerlei wind van leer is het zo noodzakelijk om de jongelui te onderwijzen in de leer van de kerk.

Tegenwoordig laten velen zich niet meer tegenhouden door kerkelijke grenzen. Kerkmuren lijken niet meer te bestaan. Reli-shoppen is heel normaal. Er wordt gemakkelijk van de ene naar de andere kerk gestapt. Onder de opkomende generatie is “kerk-hobben” gewoon geworden. Er wordt gezocht naar een gemeenschap van gelijkgezinden, waar jij je goed voelt en krijgt wat jij hebben wil. Als iemand het in de eigen gemeente niet meer naar de zin heeft, wordt de overstap naar een andere gemeente gemaakt. Veel te weinig is er oog voor, dat je via de weg van Gods voorzienigheid een plaats hebt gekregen in een bepaalde gemeente.

Juist in het licht van deze ontwikkelingen is “een stevige reformatische zuil” des te noodzakelijker om de evangelische wind en de geest der tijd tegen te houden. Het is nodig om de opkomende generaties het reformatische gedachtengoed door te geven. In dit laatste artikel wil ik daarom een sterk pleidooi voeren om aan onze jongeren de gereformeerde geloofsleer te onderwijzen. Dat vraagt om diepgang in het catechetisch onderwijs en het godsdienstonderwijs op de reformatische scholen. Het mag best wel eens “taai” en “pittig” zijn.

Lichte kost verteert snel en voedt niet.

Zware kost daarentegen wel!

Daarbij dient ook benadrukt te worden, dat niet de sfeer – het gevoel – bepalend mag zijn. Al gaat het er niet buiten om toch is de geloofsleer veel belangrijker. Het wordt wel eens vergeten, dat van de eerste christengemeente als één van de eerste kenmerken staat geschreven, dat zij volhardden in de leer van de apostelen (Hand. 2: 42). Pas daarna wordt er gesproken over de gemeenschap der heiligen en de breking des broods. Het thuis raken in de geloofsleer is zo belangrijk om niet weg te groeien bij de Schrift als de basis van het geloof. Niet voor niets komt het begrip “leer” diverse keren in het Nieuwe Testament voor. De leer had van meet af aan een belangrijke plaats in de gemeente.

Gevoel is drijfzand vergeleken met de vastheid van de leer. De gereformeerde leer, samengevat in de belijdenisgeschriften, is bovendien gegrond op Gods Woord. Het staat vol met citaten uit Gods Woord. De confessie is geen dor en droog leerstuk. In de hartelijke verbondenheid aan de kerk der eeuwen tilt de verbondenheid aan de confessie ons uit boven het subjectieve van ons mensen, boven de oppervlakkige tijdsgeest, boven de kinderen van de tijd, die we allemaal zijn.

Daarom is het zo nodig om het goud van de belijdenisgeschriften telkens opnieuw op te delven en uit te stallen. Misschien nog sterker: juist dit goud dient in pasklare munt uitbetaald te worden aan de opgroeiende geslachten. Dat geldt in het bijzonder ook voor de rijkdom van de kinderdoop, welke vandaag de dag steeds meer onder druk staat. Juist in de kinderdoop wordt zo nadrukkelijk beleden en zichtbaar gemaakt, dat God de Eerste is in het leven van zondige mensenkinderen. Wij vragen niet naar God, maar Hij vraagt naar ons. Wij zoeken niet naar God, maar Hij zoekt ons. Wij kiezen niet voor God, maar Hij verkiest in Christus Jezus een zondaarsvolk. Wij houden ons geloof niet vast, maar Hij houdt Zijn volk vast.

Daarbij kan verwezen worden naar de actualiteit van de Dordtse Leerregels, waarin de inhoudelijke controverse tussen reformatische en evangelische christenen al wordt beschreven. Het kan zijn, dat het taalkleed van de belijdenisgeschriften voor sommige jongelui wat vervreemdend kan werken. Juist daarom is het zo belangrijk om de diepe inhoud ervan tijdens de catechisatielessen op een eenvoudige, begrijpelijke wijze te formuleren en dicht bij de jongeren te brengen.

Want de reformatische leer biedt zoveel meer dan het armzalige denken, waarin de mens nog zoveel zelf moet doen, terwijl die mens juist niets kan doen. Daarom ligt er dus een taak om de jeugd (maar ook de ouderen) met het reformatische gedachtengoed bekend te maken. Voor een vitale en levende gereformeerde gezindte zijn de bronnen van de reformatie en de nadere reformatie hard nodig. Het is juist daarom zo nodig, dat deze ook tijdens Bijbelkringen en op de verenigingen terug blijven komen. Met belijdeniscatechisanten zou je bijvoorbeeld eens iets kunnen lezen van Augustinus, Luther of Calvijn. De (nadere) reformatoren en puriteinen zijn zo leerzaam. Het is tot onze schade als deze dicht blijven. Steeds weer dient de kern van de Reformatie aan de orde te komen: het is Gods genade dat een mens wordt gered door het verlossingswerk van de Heere Jezus. We hoeven daarom ook niet krampachtig te reageren op de opkomst van de evangelische beweging. We hebben in de bronnen van de Reformatie en Nadere Reformatie voldoende in huis wat tegenwicht kan bieden. Laten we die schatten maar veel ter hand nemen en eruit lezen.

A.C. Uitslag

Lessen uit 1 Thessalonicensen (2)

En door Amfipolis en Apollonia hun weg genomen hebbende, kwamen zij te Thessalonica, alwaar een synagoge der Joden was. En Paulus, gelijk hij gewoon was, ging tot hen in, en drie sabbatten lang handelde hij met hen uit de Schriften, dezelve openende, en voor ogen stellende, dat de Christus moest lijden en opstaan uit de doden (Handelingen 17: 1-3a)

Voordat we gaan lezen in de eerste Thessalonicensenbrief, stellen we onszelf eerst de vraag hoe het Evangelie eigenlijk in Thessalonica gekomen is. Een antwoord op die vraag vinden we in de eerste verzen van Handelingen 17.

Zendingsreis

Paulus is daar samen met Silas en Timotheüs bezig aan zijn tweede zendingsreis. Op die reis heeft de Heilige Geest de weg van de apostel naar de uiterste westkust van Klein-Azië geleid. Daar, in Tróas, heeft Paulus 's nachts een gezicht gezien van een Macedonische man, die riep: *'Kom over in Macedonië en help ons'* (Handelingen 16: 6-9).

Vervolgens hebben Paulus en Silas de oversteek gemaakt en zijn ze aangekomen in Filippi. Daar zijn wonderen van genade gebeurd. Lydia's hart is onder de prediking geopend. Een slavinnetje is verlost van de waarzeggende geest die haar lang bezet hield. De stokbewaarder is tot bekering gekomen (Handelingen 16: 12-40).

Tegelijk hebben Paulus en zijn reisgenoten ook heel wat moeten verduren in Filippi. Ze zijn in het openbaar gegeseld en vervolgens in de onderste kerker geworpen, terwijl hun voeten vastgeklonken werden in de stok, een soort martelwerktuig. De apostel blikte daar in 1 Thessalonicensen 2: 2 op terug als hij schrijft: *'Maar hoewel wij tevoren geleden hadden, en ook ons smaadheid aangedaan was, gelijk gij weet, te Filippi...'*

Vrije genade

Toch zetten Paulus en Silas, samen met Timotheüs, vanuit Filippi hun zendingsreis voort. Langs de *Via Egnatia* leggen ze een reis af van zo'n 160 kilometer in zuidwestelijke richting. Onderweg komen ze door de steden Amfipolis en Appolonia. Maar nadrukkelijk wordt erbij gezegd, dat ze dóór deze plaatsen hun weg nemen. Ze blijven er dus niet. De Heilige Geest drijft hen verder, naar Thessalonica. Dáár moeten ze zijn.

Waarom? Omdat de mensen in Thessalonica beter of waardiger zijn dan de anderen? Dat zeker niet. Het is alleen vrije genade die Paulus en Silas in deze stad brengt. Onze Dordtse Leerregels zeggen het heel kernachtig: *'En opdat de mensen tot het geloof worden gebracht, zendt God goedertierenlijk verkondigers van deze zeer blijde boodschap tot wie Hij wil en wanneer Hij wil'* (Dordtse Leerregels I, 3).

Synagoge

Thessalonica is in deze tijd een bloeiende havenstad met een strategische ligging. Ze is niet alleen gelegen aan de al genoemde *Via Egnatia*, maar ook aan de Egeïsche Zee. In deze stad is ook een Joodse synagoge. Daar gaan Paulus en Silas als eerste heen om het Evangelie te prediken.

Over de manier waarop Paulus in de synagoge van Thessalonica heeft gepreekt, worden we duidelijk ingelicht. Het eerste wat we lezen is dat hij de Schriften – daarmee worden de boeken van het Oude Testament bedoeld – heeft geopend. En vanuit die Schriften toont Paulus aan, dat de beloofde Christus *'moest lijden en opstaan uit de doden'*.

Welke plaatsen Paulus precies heeft aangehaald, laat zich niet met zekerheid vaststellen. Maar vermoedelijk heeft hij verwezen naar gedeelten als Deuteronomium 21: 22-23, Psalm 2: 1-7, Psalm 16:

8-11, Psalm 110: 1, Psalm 118: 22 en Jesaja 53.

Paulus volgt hier in zijn prediking het voorbeeld van de Heere Jezus Zelf. Ook Hij hield Zijn discipelen steeds voor dat Hij moest lijden en opstaan uit de doden. En vooral na Zijn sterven en opstanding heeft de Heere Jezus de Schriften van het Oude Testament geopend om te laten zien, dat dit alles moest gebeuren. Denk bijvoorbeeld aan de verschijning aan de Emmaüsgangers (Lukas 24: 25-27) en aan de verschijning aan de discipelen (Lukas 24: 44-46).

Moest

Het woord 'moest' heeft in dit verband overigens een diepe klank. Drie dingen klinken erin mee. Allereerst dat Christus moest lijden en opstaan omdat dit profetisch voorzeggd was. In de tweede plaats dat Christus moest lijden en sterven om als Borg te voldoen aan Gods recht in plaats van schuldige zondaren. En tenslotte dat Christus moest lijden en opstaan omdat dit volgens Gods eeuwige raad was.

Intussen valt uit de eerste verzen van Handelingen 17 een belangrijke les te leren voor ons verstaan van het Oude Testament. Heel duidelijk wordt hier bevestigd dat de Schriften van het Oude Testament van Christus getuigen. En dat ze spreken van zowel Zijn lijden als Zijn opstanding. Dieper nog: dat ze spreken van de noodzaak daarvan.

En wij? Hebben wij die noodzaak al echt verstaan? Niet alleen in het licht van de profetische Schriften. Maar ook heel persoonlijk, bij het ontdekkend licht van Gods Geest over onze persoonlijke zonde en schuld. Alleen dan wordt het echt een wonder, dat Christus ook moest lijden en opstaan naar Gods raadsplan!

A.J.T. Ruis

Het lichaam een tempel.

Op een jongerenbijeenkomst werd (terecht) gewaarschuwd tegen de gevaren van roken, drugs, vrije seks en het ons moedwillig in gevaar begeven. Er werd echter gezegd dat we deze dingen niet mogen doen, omdat ons lichaam een tempel is van de Heilige Geest. Is dat wel juist?

Het is inderdaad goed dat er tegen de genoemde zaken ernstig gewaarschuwd wordt. Zij bedreigen immers onze gezondheid en die gezondheid en ons leven zijn gaven van God. De gaven willen ons bij de Gever bepalen. Het is tegen de wil van de Gever, de Heere, dat wij Zijn kostelijke gaven verkwanselen. Al is het duizend maal waar dat God ons levensbegin en levenseinde bepaald heeft, toch is er ook de verantwoordelijkheid van de mens. Wij mogen maar niet raak leven. Door goddeloosheid kan het leven in gevaar komen en verkort worden. Stel dat een jonge man dronken achter het stuur van zijn auto kruipt en de weg opgaat, vreselijk hard rijdt en tegen een boom verongelukt, kan dan in de rouwadvertentie gezet worden: Heden behaagde het de Heere van ons weg te nemen? Al gaat er niets buiten Gods verborgen raad om, toch gebeurt er ook veel tegen Zijn geopenbaarde wil. Laten we dat niet vergeten!

Laten we dus rekenen met Gods geopenbaarde wil. En dan leert de uitleg van het zesde gebod in de Heidelbergse "dat ik ook mijzelf niet kwetse of moedwillig in enig gevaar begeve". Ons lichaam behoort de Schepper toe en Gods wet geldt voor een ieder.

Maar we kunnen niet zondermeer stellen dat onze lichamen tempelen zijn van de Heilige Geest. Met deze uitdrukking wordt allereerst iets van het geheim van het bestaan van Gods kerk aangeduid. De Kerk des Heeren is het volk van God. De Kerk kan ook genoemd worden: het lichaam van Christus. De Kerk is vervolgens ook een tempel van de Heilige Geest. De Heilige Geest woont in al de leden van Gods Kerk. We kunnen dit lezen in 1 Kor. 3:16 en 17 en in 1 Kor, 6:19. Daar spreekt de apostel Paulus tot allen die "duur gekocht" zijn, dat zijn allen die het eigendom van de Heere Jezus Christus zijn. Nu zijn de levende lidmaten van Gods Kerk in zichzelf zondige mensen. Door hun ongeloof, wereldzin en ongerechtigheden bedroeven zij de Heilige Geest Die in hen woont. Dan trekt de Heilige Geest Zich als het ware bedroefd terug. Hij gaat niet weg! Nee, Hij zorgt ervoor dat er een magerheid over mijn ziel komt en dat ik het tenslotte niet meer uithoud, en met smeking en geweent wederkeer tot de Heere. Dat is alles Gods werk. David beklemtoont in Psalm 51 de noodzaak van het werk van de Heilige Geest: Ai, laat van mij Uw Heiligen Geest niet scheiden, Die kan alleen op 't rechte spoor mij leiden! Van nature is ons lichaam geen tempel van de Heili-

ge Geest. Ons lichaam moet een tempel van de Heilige Geest worden. In de weg van de levendmaking. Wat is mijn lichaam, mijn leven dus van nature? Is het teveel gezegd als we zeggen dat ons lichaam van nature aan de duivel gewijd is? Hebben we niet allen de Heere Jezus nodig, Die sprak: "Zie, Ik werp duivelen uit en maak gezond". En zegt de apostel Johannes niet: "Die de zonde doet, is uit de duivel; want de duivel zondigt van den beginne. Hiertoe is de Zoon van God geopenbaard, opdat Hij de werken des duivels verbreken zou", 1 Joh, 3:8.

Een natuurlijk mens kan zich verhard en daardoor de algemene werkingen des Geestes uitblussen. Waar dat werk eenmaal begonnen is, daar kan dat niet meer, al kan de Geest wel bedroefd worden, zoals ik reeds zei. Wie zondigt, zondigt tegen een drie-enig God. Niemand heeft een vrijbrief om te zondigen, ook al is je lichaam (nog) geen tempel van de Heilige Geest. Laat het dus duidelijk zijn, dat we niet zonder meer kunnen stellen dat ons lichaam een tempel van de Heilige Geest is. Dat moet het wel worden. Er wordt al genoeg verondersteld in onze dagen. Maar met veronderstellingen gaat een mens verloren. Een mens moet wederomgeboren worden. In die weg wordt het gebed geboren: Leer mij naar Uw wil te handelen, ik zal dan in Uw waarheid wandelen, neig mijn hart en voeg het saam, tot de vrees van Uwe Naam. Hoe nodig is de leiding, de heiligende werking van Gods Geest, opdat wij voorzichtig wandelen temidden van een krom en verdraaid geslacht.

Wie door de Heilige Geest geleid wordt, wordt gekend aan het gebed van Psalm 143: Leer mij o God van zaligheden, mijn leven in Uw dienst besteden. Gij zijt mijn God, vat Gij mijn hand. Uw goede Geest bestier' mijn schreden en leid' mij in een effen land!

K. Hoefnagel

BOEKBESPREKINGEN

Ds. P. van Ruitenburch, De Bijbel open, gebonden, 69 blz., 10,50 euro, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 2868 4.

Dit boekje is uitgegeven in samenwerking met de Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten. Laten we ter harte

nemen wat we lezen op blz. 18 over het lezen van Gods Woord: "Lees het omdat je zaligheid ervan afhangt. Pas als je ziet dat je een verloren zondaar bent, begin je goed op te letten en tot de kern door te dringen."

Thomas Boston, De Parel van grote waarde, gebonden, 120 blz., 14,50 euro, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 2897 4.

Dit boek bevat vijf preken van Thomas Boston (1676-1732) uitgesproken bij avondmaalsvieringen. Vier preken zijn voor het eerst in het Nederlands vertaald. Goede wijn behoeft geen krans. Ter kennisname willen wij een

gedeelte weergeven uit de toepassing van de preek over 2 Kronieken 30:8. Boston schrijft boven de tekst: 'De plicht om zich over te geven aan de HEERE.' De preek werd gehouden op 21 mei 1727 te Ettrick, op de zondag voorafgaand aan de bediening van het Heilig Avondmaal. "Sommigen denken dat het te vroeg voor hen is om zich over te geven. Ze zijn immers nog jong? Ze hebben tijd genoeg om lang na vandaag zich over te geven. Ik zou je gelijk geven, als er niemand op het kerkhof ligt die zo jong is als jij. Maar vraagt de dood naar iemands leeftijd? Ben je er zeker van dat je oud zult worden? Hoe langer je leeft zonder je over te geven, hoe meer satans invloed in je zal worden versterkt, en is die invloed van de satan nog niet sterk genoeg? En moet de bloem en de kracht van de jeugd voor de zonde en satan zijn, en alleen de wegwijnende ouderdom voor God? Sommigen vrezen dat zij niet in staat zullen zijn om zich bij God te houden, en dat de satan hen weer zal terugkrijgen. Maar geef u over, werp uzelf in Gods verbond van vrije genade, het zal u vasthouden. 'Ik zal Mijn vreze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken' (Jer. 32:40). Daarom, ik roep u op om u over te geven. En geef u nu over, dadelijk en onomwonden. Het is gevaarlijk om het uit te stellen: 'Zie, nu is het de welaangename tijd, zie, nu is het de dag der zaligheid' (2 Kor. 6:2. Amen."

Jaarboek van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland 2018, onder redactie van ds. D. Quant, drs. R.W.J. Soeters en ds. H.J.Th. Velema, boek € 12,30, cd-rom € 12,30, boek+cd-rom € 15,70, Uitgave Buijten & Schipperheijn, Amsterdam, 340 blz., ISBN 978-90-5881-909-3.

Een nieuw jaarboek is verschenen. De getallen in de statistieken laten zien dat het ledenverlies minder is dan vorige jaren. In 2017 waren er 168 leden en doopleden minder dan in 2016. Dat is reden tot bezorgdheid en droefheid. Toch gaat de Heere nog door met Zijn Kerkvergaderend werk, ook in onze kerken. Het welbehagen des HEEREN zal door de hand van de verhoogde Christus gelukkig voortgaan. Niemand kan de voortgang van het werk van God tegenhouden. De duivel niet, de wereld niet en de zonde niet. Dat geeft hoop ook voor onze tijd. De Heere maakt dode zondaren levend. De Heere verlevendigt wat ingezonken is. Hij gaat voort met Zijn werk in het leven van klein en groot in de genade. Er wordt aandacht besteed aan predikanten die een ambtsjubileum mochten meemaken en aan predikanten die ons ontvallen zijn. Het keurig verzorgde jaarboek bevat veel nuttige gegevens en zal zeker door velen geraadpleegd en gebruikt worden.

Daniël Defoe, Robinson Crusoe, gebonden, 160 blz., € 14,95 (abonnementsprijs € 9,95), Uitgeverij 'de Ramshoorn', Goes, ISBN 9789461151124.

Dit bekende boek, geschreven door Daniël Defoe, is naverteld door M.J. Ruissen. Na allerlei ingrijpende gebeurtenissen komt Robinson Crusoe terecht op een onbewoond eiland. Op dat eiland gebeurt ook veel. Er komen kannibalen op het strand van het eiland om daarna weer weg te gaan. Robinson Crusoe slaagt erin een gevangene uit de hand van de menseneters te redden. Deze inboorling wordt zijn vriend. Wanneer een Engels schip verschijnt voor de kust van het eiland, kan de thuisreis worden aanvaard. Robinson Crusoe verlaat het eiland maar hij is wel van plan later terug te gaan. Een spannend boek geschikt vanaf de leeftijd van 10 jaar.

Ds. W. Pieters, In dienst van hun Koning, deel 1 en 2, gebonden, beide 184 blz., 12,50 euro, Brevier uitgeverij, Kampen, ISBN 978 94 92433 18 3 en 978 94 92433 19 0.

Het eerste deel gaat over Luther en zijn vrienden. Naast Luther wordt geschreven over Melanchton, Zwingli, Johannes à Lasco, Zacharias Ursinus en Caspar Olevianus. In deel 2 wordt naast Calvijn geschreven over Farel, Versteghe, Guido de Bres, Datheen en Marnix van St. Aldegonde. De auteur tekent de betekenis van

de genoemde personen voor jongeren van vandaag. De Heere deed wonderen in de dagen van Luther en Calvijn. De boeken gaan over twaalf dienaren van God. Het werk van deze mannen beïnvloedt tot op heden het maatschappelijke, politieke en kerkelijke leven van Nederland, dus ook het leven van onze jongeren. De auteur heeft geschreven met het verlangen dat jongeren hun hoop op God zouden stellen, zoals verwoord in Psalm 78. Iets uit deze boeken willen wij citeren. Op blz. 125 van deel 2 lezen we een brief die Guido de Bres vanuit de gevangenis aan zijn moeder schreef: "Ik ga heen door de weg die profeten en apostelen zijn doorgegaan, ja zelfs de eigen Zoon van God, onze Heere Jezus Christus, en zo vele duizenden martelaren, die hun bloed gestort hebben voor de getuigenis van het Evangelie." Op blz. 126 lezen we "'Vrees geen van de dingen die jij lijden zult; zie, de duivel zal enigen van u in de gevangenis werpen.' Ook zegt Hij tegen mij: 'Wees getrouw tot de dood, en Ik zal u geven de kroon des levens.' O wat een vertroosting! Mijn hart huppelt en springt op van vreugde in mijn binnenste, als die woorden in mijn oren weergalmen. Hij is geen leugenaar of bedrieger die dit spreekt, maar de Zoon van God Zelf."

Ada Schouten- Verrips, De catechismus voor jou, 115 blz., € 11,50, Uitgeverij om Sions Wil, Alblasterdam, ISBN 978 94 6335 035 8.

De Catechismusreek is voor kinderen vaak nog moeilijk. Dit boekje wil een handreiking bieden om ook onze kinderen iets van de Catechismus te laten begrijpen. Het kan voor de preek of na de preek gebruikt worden, ook is het mogelijk in de week nog eens terug te grijpen op de gehouden Catechismusreek. Bij het schrijven van dit

boekje is gebruik gemaakt van 'Een klein vragenboekje voor kinderen' van ds. L.G.C. Ledeboer, van 'Voorbeeld der Goddelijke waarheden' van ds. A. Hellenbroek, van de Duitse uitgaven van de Catechismus en 'Uit het Leerboek van vrije genade' van ds. J. Karels. Ter kennisname geven we enkele regels door die te vinden zijn bij de behandeling van zondag 51 die gaat over vergeving. "Hoe vaak moet je dit gebed bidden? Elke dag! En je hele leven! Elke dag zijn er nieuwe schulden, zonde, Elke dag doe je de Heere verdriet. Denk je er wel eens aan? En huil je daar wel eens om? Dat hoeft je niet aan papa of mama te vertellen, hoor. Maar het mag natuurlijk wel. Zeg het vooral tegen de Heere, op je knieën."

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. dinsdag 1 mei 2018. Kopij graag binnen donderdag 19 april

Hemelvaartsdag

De Zaligmaker is ten hemel gevaren om het welbehagen Gods te volvoeren. Christus heeft alle macht ontvangen in hemel en op aarde. Wat er ook gebeurt, Zijn Kerk vergaderend werk gaat door. Het gaat ook heen naar de dag van de wederkomst. Dan zullen alle graven geopend worden en de zee zal haar doden weergeven. Allen die ooit geleefd hebben zullen opgewekt worden. Hoe zal het met ons persoonlijk zijn op die dag? Zal het een opstanding zijn tot eeuwig afgrijzen of een opstanding tot eeuwige heerlijkheid?

Ontmoetingsdag 'Bewaar het Pand'

D.V. zaterdag 7 april werd in de CGK te Werkendam onze ontmoetingsdag gehouden. Er werd gesproken over de Dordtse Leerregels, die ook in onze tijd nog volop actueel zijn. Het gaat op een ontmoetingsdag niet alleen over datgene wat door predikanten naar voren wordt gebracht op grond van Gods Woord en het belijden der Kerk, de onderlinge ontmoeting is ook heel belangrijk. Dan wordt er onder meer gesproken over datgene wat beluisterd mocht worden. Ook zaken uit het persoonlijke geestelijke leven komen dan aan de orde. De ontmoeting met elkaar blijkt te voorzien in een behoefte.

Ambtsdragersconferentie

D.V. zaterdag 16 juni 2018. Spreker; Ds. M.A. Kempeneers.

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting **Bewaar het Pand.**

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.
Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 26,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 27,- per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.
Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

Tony Reinke, *Altijd en overal, Hoe je smartphone je leven verandert*, paperback, 253 blz., €19,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 94 0290 3447.

De smartphone valt niet meer weg te denken uit ons leven. De auteur noemt in dit boek twaalf manieren waarop de smartphone ons leven ingrijpend heeft veranderd, ten goede en ten kwade. Het boek biedt grondige bezinning op het gebruik van onze smartphone. Het is waar dat de smartphone voordelen biedt. Maar er zijn ook valkuilen die vermeden moeten worden. Daarom is het nodig de smartphone bewust te gebruiken. Terecht komt in dit boek aan de orde hoe smartphones ons geestelijk leven dreigen te ruïneren. Veel ernstige waarschuwingen klinken door. Als onze jongeren dit boek te dik vinden om door te lezen, laten we er als ouders dan wel kennis nemen van de inhoud van dit boek om onze kinderen ernstig te kunnen waarschuwen tegen het misbruik van de smartphone. Laten we die waarschuwingen ter harte nemen. De auteur is ervaringsdeskundige en laat de Bijbel spreken. Het is wel een typisch Amerikaans boek. Het is bijvoorbeeld niet terecht dat het boek ervan uitgaat dat iedere lezer een ware gelovige is. Maar wie met onderscheid dit boek leest en gebruikt kan er veel nuttige informatie in vinden.

*'Mijnvakantiestek,
uw vakantiestek'*

Vakantiehuis huren?
Boek voordelig direct bij
de eigenaar

- ✓ Top locaties
- ✓ Vakantieparkenoverzicht
- ✓ Christelijke doelgroep
- ✓ Verhuur uw vakantiehuis
- ✓ Uw eigen site
- ✓ Gratis proef
- ✓ Reviews, social media buttons

MIJNVAKANTIESTEK.NL

**Mooi vakantie-appartement
in Hoog Sauerland.**
www.huizesolagratia.net

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email: webwinkel@evangelischcentrum.be
Telefoon (0032)92230560

*Begrafenisonderneming
de Jongh*

*Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begrafenissen*

Hardinxveld-Giessendam
0184 - 61 11 54

Dordrecht e.o.
078 - 641 27 40

Waardeburch
0418 - 65 20 39

Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.

H. de Jongh

D.D.E. Meliester

M.K. Ligthart

A.J. van Lieburg

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

HARKES
Begravenissen

Persoonlijke zorg voor uw begrafenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

VAN STAVEREN
begravenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar
(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl